

Діана Бойко,
бакалавриня кафедри соціології,
Національний університет «Кієво-Могилянська академія»
d.boiko@ukma.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0008-5762-9607>

Анна Прохорова,
кандидатка соціологічних наук, завідувачка кафедри соціології,
Національний університет «Кієво-Могилянська академія»
anna.prokhorova@ukma.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0006-5407-8286>

ЖІНКИ В КІБЕРБЕЗПЕЦІ НА СТОРІНКАХ УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА

Сфера кібербезпеки — сучасна ІТ-спеціалізація, для якої, як і для інших STEM-наук, і досі лишається характерною проблема гендерної сегрегації. Згідно з міжнародною статистикою, жінки представлені серед фахівців цього напрямку значно менше, ніж чоловіки, і складають лише 24 % (Global Cybersecurity Forum & Boston Consulting Group, 2024). Водночас, для України, що 11-й рік перебуває у війні з Російською Федерацією, залучення жінок до кібербезпеки є не лише питанням гендерної рівності. Для успішної протидії кіберзагрозам ми як країна зацікавлені у якомога більш ефективному використанні людського потенціалу для забезпечення національної безпеки. Тож дослідження рівності доступу жінок до сфери кібербезпеки актуальне та своєчасне.

Представлений у виступі аналіз є фрагментом ширшого дослідження «Доступ жінок до кібербезпеки в Україні», що виконувалось студентством кафедри соціології НаУКМА за підтримки викладачок у рамках курсу «Вступ до гендерних студій» навесні 2025 року.

Для того, аби відповісти на питання, як жінки зі сфери кібербезпеки репрезентовані на сторінках українських медіа, був проведений тематичний аналіз доступних онлайн-публікацій, станом на квітень 2025 року. Перед тим як перейти до аналізу, відбувся процес відбору медіаматеріалів. Завдяки використанню платформи автоматизованого онлайн-пошуку медіа Shukach Pro1 та подальшому відбору матеріалу за тематичною релевантністю (за ключовими словами, що відповідали тематиці дослідження), форматом (інтерв'ю та аналітика), змістовною насиченістю (персональні історії, змістовні коментарі) та унікальністю (відсутність повторів), для аналізу було відібрано 44 онлайн-публікації, датовані 2017–2025 роками.

Категорії тематичного аналізу виділялись дедуктивно, тобто ґрунтуючись на проведеному попередньо кабінетному дослідженні: жінки в ІТ та кібербезпеці на ринку праці, освітні програми для жінок у сфері кібербезпеки, жінки у військовій кібербезпеці та обороні, жінки як експертки з кібербезпеки. До аналізу були застосовані як гендерно чутливий, так і гендерно нейтральний підходи. Згідно з гендерно чутливим підходом у фокусі дослідження опинилась гендерованість жіночого досвіду та проблеми, з якими стикаються жінки у сфері кібербезпеки (Марценюк, 2019). Водночас, гендерно нейтральний підхід передбачає сфокусованість на нейтральності жіночого досвіду у кібербезпеці та на жінках-професіоналках цієї сфери, без акценту на статі (Маєрчик, Плахотнік & Ярманова, 2017).

Аналіз онлайн-медіаматеріалів не виявив репрезентацій, які б свідчили про відверто стереотипне та дискримінаційне бачення жінок у сфері кібербезпеки. Хоча у поодиноких публікаціях була зафіксована відсутність фемінітивів чи зображення жінок як «доповнення» до чоловіків, здебільшого опрацьовані публікації можна назвати інклюзивними щодо

¹ <https://www.shukach.pro/>

жіноцтва. Зміст медіаматеріалів характеризувався підтримкою жінок у кібербезпеці, підсвіченням їхньої експертності та просуванням важливих ініціатив, що спрямовані на усунення гендерних бар'єрів: освітніх ініціатив, менторських програм, квот тощо.

Список використаних джерел

- Марценюк, Т. (2019). *Інтеграція гендерної складової в аналітичні матеріали*. МФ «Відродження».
- Маерчик, М. (гол. ред.), Плахотнік, О., & Ярманова, Г. (ред.). (2017). *Гендер для медій: Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей (3-тє вид., випр. та допов.)*. Критика.
- Global Cybersecurity Forum & Boston Consulting Group. (2024). *2024 cybersecurity workforce report: Bridging the workforce shortage and skills gap*.